

УДК 657.6:65.012.7

Королюк Тетяна

Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя

ОБЛІК ЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ КОНТРОЛІНГУ

Korolyuk Tatyana

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

ACCOUNTING AS INFORMATION SUPPORT FOR THE CONTROLLING PROCESS

Прийняття управлінських рішень зазвичай не приймається інтуїтивно. Виважені та оптимальні рішення керівництва господарюючих суб'єктів завжди є результатом ретельного накопичення та оцінки інформації. Саме облік надає інформацію, необхідну для процесу прийняття рішень. Управлінські рішення можна класифікувати відповідно до трьох взаємопов'язаних бізнес-процесів: планування, керівництво та контролінг.

Правильне виконання кожного з наведених процесів визначає рівень ефективності та результативності діяльності господарюючих суб'єктів. І навпаки, неспроможність планувати, спрямовувати чи контролювати – це шлях до провалу. Відповідно в діяльності кожного господарюючого суб'єкта важливими є наступні умови:

1) ефективність та результативність діяльності господарюючих суб'єктів є результатом правильних рішень;

2) рішення повинні прийматися через процес планування, керівництва та контролінгу;

3) якісне прийняття рішень може відбуватися лише при використанні інформації.

Важливим інструментом зростання ефективності процесів управління господарюючим суб'єктом є контролінг. Система контролінгу відповідає за підтримку керівництва шляхом аналізу варіантів, координації діяльності з планування та бюджетування, вимірювання та аналізу продуктивності господарюючого суб'єкта, обробку даних, моніторингу ефективності та координації діяльності для забезпечення досягнення цілей. При цьому важливим джерелом інформації є облік. Відповідно якість системи обліку впливає на якість управлінських рішень як результат процесу контролінгу.

Облікова інформація є незамінною в управлінні діяльністю будь-якого господарюючого суб'єкта, вона надає кількісну інформацію про діяльність суб'єктів господарювання. Керівництво постійно зіштовхується з проблемою прийняття рішень, координації, спрямування та контролінгу. Тому для них важливо мати доступ до надійної бухгалтерської інформації для правильного та точного прийняття рішень, максимізації прибутку та оптимального використання обмежених ресурсів. Інформаційна система бухгалтерського обліку є незамінною для діяльності керівництва господарюючих суб'єктів. Існує тісний взаємозв'язок між обліком і контролінгом, оскільки інформаційна система бухгалтерського обліку великою мірою впливає та покращує прийняття стратегічних рішень господарюючим суб'єктом.

Контролери виконують різні види дій, які потребують якісної та надійної інформації. Якісна інформація є однією з конкурентних переваг для бізнесу господарюючого суб'єкта. Кожен господарюючий суб'єкт використовує інформаційну систему бухгалтерського обліку для підтримки управлінських рішень. Підтримка зазвичай включає фінансовий аналіз від бухгалтерів, економістів господарюючого суб'єкта. Контролери порівнюють інформацію про поточну продуктивність із бюджетами, прогнозами, попередніми періодами чи іншими контрольними показниками, щоб оцінити ступінь досягнення цілей і завдань та виявити непередбачені результати або незвичайні умови, які вимагають подальших заходів.

Контролери несуть відповідальність за визначення ризиків в діяльності господарюючого суб'єкта, а також відповідають за розробку, впровадження та моніторинг системи внутрішнього контролю господарюючого суб'єкта. Таким чином, внутрішні засоби контролінгу допомагають керівництву контролювати та вимірювати ефективність облікових операцій.

Інформаційна система бухгалтерського обліку впливає на прийняття стратегічних рішень господарюючого суб'єкта. В міру збільшення використання інформаційної системи бухгалтерського обліку підвищується якість прийнятих стратегічних рішень. Бухгалтерська інформація є єдиною стратегією виживання, яку керівництво використовує при плануванні протягом тривалого періоду часу.

Контролери господарюючого суб'єкта повинні покладатися на систематичні засоби моніторингу, щоб підтримувати обізнаність про те, куди рухається бізнес. Облік надає ці інструменти моніторингу та створює логічну основу для внесення коригувань у бізнес-процеси.

Для ефективного контролінгу діяльності господарюючого суб'єкта доцільною є розробка стандартів. Стандарти являють собою орієнтири для порівняння фактичної результативності господарюючого суб'єкта з плановими, прогнозними значеннями щодо витрат матеріалів, праці, основних засобів тощо. Відповідно контролери господарюючого суб'єкта стежать за значними відхиленнями від норми. Ці відхилення можуть бути попереджувальними сигналами про ситуації, що вимагають коригувальних дій з боку керівництва. Система обліку допомагає контролерам зосередитися на несприятливих ситуаціях, надаючи результати аналізу відхилень. Для вірного трактування несприятливих ситуацій в системі контролінгу розроблені гнучкі інструменти бюджетування та аналізу.

Моніторинг діяльності господарюючого суб'єкта, який виконується в системі контролінгу, зосереджується на фінансових показниках. Для цього розробляються картки оцінки для кожної посади та зосереджені на оцінюванні елементів, які є важливими для господарюючого суб'єкта та перебувають під контролем працівника, який займає певну посаду.

В процесі управління господарюючим суб'єктом за допомогою системи показників процес контролінгу має бути ретельно збалансований. Мета полягає в тому, щоб визначити та зосередити увагу на компонентах ефективності, які можна виміряти та покращити. Окрім фінансових результатів, ці компоненти можна класифікувати як такі, що стосуються бізнес-процесів, розвитку клієнтів та організаційного вдосконалення. Якщо ці збалансовані системи показників ретельно розроблені та впроваджені, вони можуть бути корисними для досягнення цілей господарюючого суб'єкта. І навпаки, якщо елементи, що оцінюються, не сприяють підвищенню продуктивності, працівники витратять час і енергію на виконання завдань, які не пов'язані зі створенням цінності для бізнесу. Необхідно ретельно розробляти засоби контролю та системи, які забезпечують відповідний баланс між їх вартістю та вигодами. Це означає, що система контролінгу має допомагати господарюючому суб'єкту уникати створення процесів, які не призводять до підвищення результатів і прибутків.

Отже, дані системи обліку підтримують та забезпечують організаційне планування, керівництво та контролінг. Важливим при цьому є створення необхідних обсягів інформації обліку, оптимізація даних в системі обліку та методики подання інформації для забезпечення діяльності системи контролінгу з метою ефективного управління діяльністю господарюючого суб'єкта.